

Da planiras psichedelicas e spundas poeticas

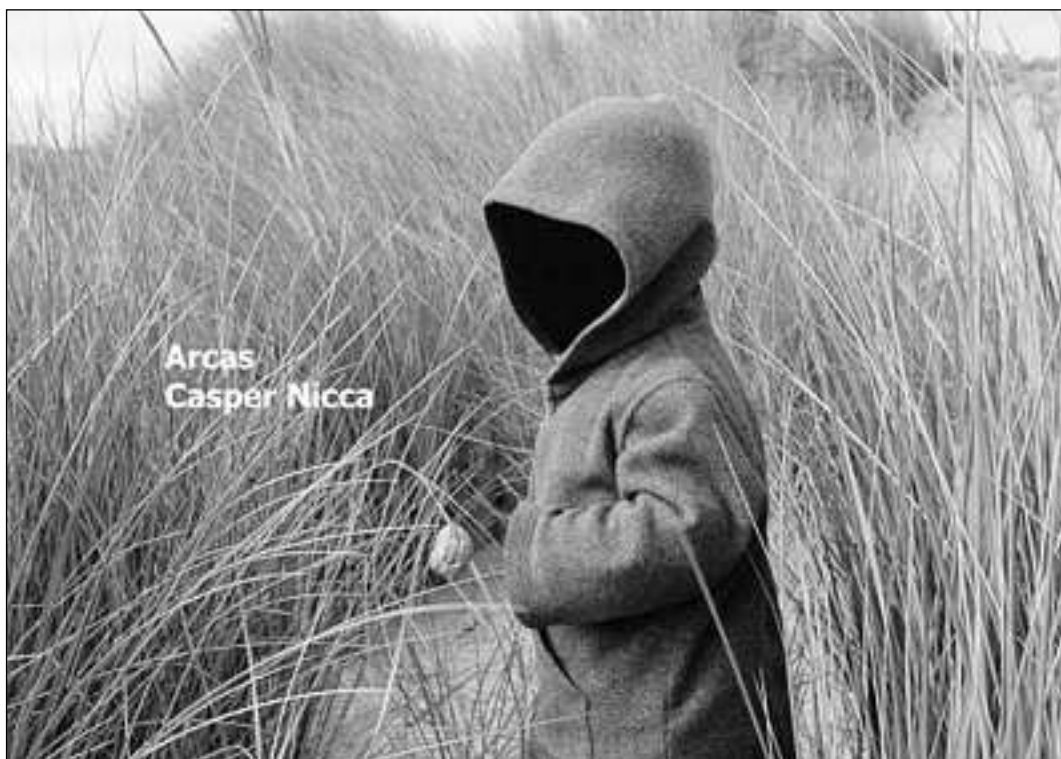
Casper Nicca ha publictà in album excellent da rock rumantsch

DA BENEDETTO VIGNE

■ **L'album è già sorti avant intgins mais – ma cunquai ch'el deriva dad ina regiun fitg marginala ha'l zunt grev da sa far valair en nosa rumantschia campanilistica. E perquai questa recensiuon relativ tarda.** El deriva da Schons, l'album. Quai porta già da principi in pèr obstachels, ins sto savair che tains stat per temp, ch'il gold è il guaud e tchisei vul dir qua si. In auter crap da scarpetsch n'ha betg da far tant cun l'idiom sutsilvan, el ha plitost da far cun la lingua prosaica da *Casper Nicca*, che para mintgatant da sa storscher cunter il fluss da la musica. Ma vi da quai san ins s'endisar. Sco er vi da la vusch da quel trubadur blondin, ina vusch che prefere-scha scutinar empè da sbragiar a la moda dal solit rockadur.

Ma el è in rockadur, Casper Nicca da Donat. Quai laschan resenter intgins passadis en sias chanzuns, intgins chavazzins che recloman la scenaria oramai classica «rockusa»: il chantant è sin via «cugl meas töff», sia «plata va anturn anturn», el «just wanna be free» ed envida nus la finala a far «da hippies». I na va dentant betg al musicist per congirar nostalgias woodstockianas – er sche la musica davostiers fa baunduradas pre-tensiuons.

Per l'ina è Nicca memia giuven per sa siemiari dals onns sessanta americans, e per l'autra sa fida el da las atgnas cuntradadas. Danor ina regurdientscha concreta ad in viadi canadais (en il toc «Prince George B.C.») sa splegan las chanzuns tuttas sin piazzas magicas en ils conturns

Casper Nicca ha edi in album da rock rumantsch. MAD

alpins – las «Arcas» da Cuira ch'han dà il titel a l'ovra, il lai romantic da «Libi», las spundas da la val che avran l'egliada sin l'«artg da plievgia», gea, perfin il «gold» che stat nà sco culissa per in dischariel, per in nausch siemi. Tut capita sin intschess indigen, er ils pli bels muments poeticos. In da qua per quels da qua – quai è il misteri dal bun rock rumantsch.

L'autra part dal misteri giascha en il curaschi. Il curaschi da laschar d'ina vart l'amaturissem e dad ir vias professiunals. Casper Nicca ha desistì da sia veglia gruppa-chasa Heavy Tools – cun la quala

el aveva realisà in Top Pop avant dus onns – el ha er laschà d'ina vart sia atgna ghitarra ed ha engaschà ensem cun ses producent Manfred Zazzi in triep sessiuonists da studio per registrar sia emprim'ovra da lunga durada. Tranter quels Jean-Pierre von Dach, in ghitarrist capavel da crear mintga tempra dumandada, dal blues en fin tar il country, dal folk en fin tar il pop, dal lick claptonian en fin tar il riff harrisonic.

Mintgatant lascha von Dach sa surmanar a veritablas erupziuns soniccas, a wah-wahs e distorsiuons e tut la pirotecni-

ca ghitarristica, ed alura cuntanscha la musica propi quella planiras psichedelicas, che la rendan eterna, senza cunfins geografics u temporals. In'atmosfera che vegn rinforzada en auters lieus tras la flauta nunusitada da Roman Weissert. U bain tras ils chors da Madeleine Rascher, chors d'in'erotica angelica che fa vegnir pel giagliina. In regal alternativ sut il proxim pignol da Nadal, questas «Arcas» da Casper Nicca.

Casper Nicca: Arcas (da retrair sur: music@caspernicca.ch)

■ DIES ACADEMICUS A FRIBURG

Cun cooperaziun da Corina Casanova e Georges Darms

(anr) **Il 15 da november ei onn per onn Dies academicus all'Universitad da Friburg. Quei succeda era per la fiasta da s. Albert il Grond (1193-1280), in renomau dominican, filosof, teolog e perscrutader.** Uonn ei il Dies vegnius salvas per 122. ga all'Universitad da Friburg, fundada 1889. En quei connex vegnan allocuziuns salvadas e distincziuns academicas distribuidas als laureats.

Las allocuziuns festivas ein vegnidadas tenidas uonn era dalla cussegliera guvernativa e directura dil departament d'educaziun dil cantun Friburg, Isabelle Chassot, e dalla canceliera federala Corina Casanova sco presidenta d'honor dil Dies. Ella ha giu studegiu a siu temps dreg e concludiu cul licenziat alla Universitad da Friburg – ei pia ina anteriura alumna.

Dus referats ein stai en connex cun «Sin via viers il giubileum 2014 – 125 onns Universitad da Friburg». In da quels ha prof. Georges Darms salvau davart il tema: «...und sie bewege sich doch», manegiond la facultad filosofica dalla Universitad da Friburg. Menziun

ha el era fatg digl engaschi dil confundatur da quella: Caspar Decurtins, ch'ei denton era staus da 1905-1914 professor per cultura ed aschia commember da quella facultad. Georges Darms, medemamein in anteriur dalla universitad da Friburg, ei dapi 1991 professor ordinari per lungatg e cultura romontscha all'universitad da Friburg e staus da 1999-2003 vicerecur da quella.

Dr. h.c. Massimo Rocchi

Cul doctorat d'honor dalla facultad filosofica ei igl enconoscent cabaretist italo-svizzer, Massimo Rocchi, vegnius distinguuius. Ins ha numnu el «la clav da cant» (Stimmgabel) d'ina Svizra moderna ed aviarta viers il mund. Massimo Rocchi, che sepresenti sin tribuna sco «Svitaliano», hagi dun per bien humor, in fin sentiment per las mentalitads d'ina tiara e l'atgna historia. Sia interdisciplinaritad, plurilinguitad e ver humanissem fetschian dad el in dign representant da valetas centralas era dalla facultad filosofica dall'Universitad da Friburg.

■ ELECZIUNS CHANTUNALAS (2007-2011)

Pld e pcd – vinavant fermas en ils parlaments

(anr) **Era sche la Partida liberaldemocratica (pld) e la Partida cristiandemocratica (pcd) han perdi fitg tar las elecziuns chantunalas ils davos quatter onns, en ellas anc adina fermas en ils parlaments dals chantuns.** Las duas partidas han bain pli paucs mandats che la Partida populara svizra (pps), mo anc adina dapli che la Partida socialdemocratica (ps). Ils pli biers sez han la Partida verd-liberala (pvl) e la Partida burgaisdemocratica (pbd) gudagnà ils davos quatter onns.

Cun la tschernera dal cussegl grond friburgais, dumengia passada, èn tuttas legislativas chantunalas sa renovadas. La pps ha 566 sez en ils parlaments chantunals (22,1 pertschient) dals total 2559 mandats en las legislativas da 25 chantuns (senza Appenzell dadens, nua che las partidas na giogan nagina rolla). 2007 aveva la pps anc 568 (21,1 pertschient) da tuts 2689 mandats en ils parlaments chantunals. Cun la separaziun da la pbd da la pps ha tala dentant perdi sulet a Turigt dus mandats

e gudagnà tals en tut ils auters chantuns.

La fusiun dals liberals cun ils liberal-conservativs (FDP/Die Liberalen) n'è betg sa pajada. Dapi 2007 han els perdi prest dapertut ed han anc 552 (21,6 pertschient) – vers 23,6% l'onn 2007. – Tar las grondas perdentas s'auda era la pcd. Ella ha anc 476 mandats (18,6 pertschient) visavi 20,75% avant quatter onns.

La ps ha bain perdi, mo tranteren era pudì sa revegnir. En ils chantuns da Basilea-Champagna, Tessin e Turigt ha ella sis mandats damain, dentant gudagnà a Lucern, Appenzell dador ed a Friburg en tut ogt sez. Dapreschent dispona ella anc da 449 (17,54 pertschient) visavi 19,9 pertschient l'onn 2007. – Ils verds han en tut 201 mandats (7,85%). 2007 era i 7,4 pertschient.

Las grondas victuras èn la pvl e la pbd. Ils verds-liberals han augmentà il dumbrer da mandats da 10 sin 53. La pbd, sa dividida da la pps, han cuntanschi en curt temp 77 mandats (3%).

■ FORUM ELECTORAL

Forza feminina per la Surselva

Las elecziuns naziunals han mussau ei – adina pli paucas dunnas stattan a disposiziun per in'elecziun en uffecis politics. In fatg zun deplorabel. En Surselva ei quei per cletg buc aschia. Tier las elecziuns regiunals dils 27 da november han votantas e votants la pusseivladad da dar la vusch a differents dunnas. Sco candidata per la suprazonza regionala ha la pcd Surselva nominau *Silvia Casutt-Derungs*. Cun in resultat grondius cun las pli biaras vuschs eis ella vegnida eligida avon quater onns en quei gremi. El departament «planisaziun regionala e svilup regional» ha ella nezegiau sia gronda experientscha politica da biars onns. Cun sia cumpetenza en la materia e cun l'aula promptadad da s'engaschar eis ella seprofilada sco dunna activa ed orientada a sligiazions. Era per l'elecziun el parlament dalla Regiun Surselva stattan differents dunnas a disposiziun. Pil cumin dalla Foppa ha la pcd circuitala nominau las parlamentarias da tochen dacheu *Lucrezia Berther* e *Carmelia Maissen*. La pcd dils giuvenns ha nominau *Tanja Bundi* per l'elecziun el parlament regional. Ella era tochen ussa supplenta. El cumin Cadi candidescha *Cecilia Maissen* sco nova commembra per il parlament. Era cheu stat cun *Daniela Seiler* in'ulteriura dunna a disposiziun. Ella candidescha sco supplenta per il parlament. Tuttas dunnas han experientscha politica ed ellas tuttas ein intenziunadas e promtas da s'engaschar per la Surselva e per in svilup favoreivel da nosa regiun. Ei fa plascher ch'ei drova en Surselva negina quota per dunnas per motivar dunnas interessadas e hablas tier ina candidatura. Ellas meretan nies sustegn. Ellas duein purtar lur opiniun e lur vesta els fatgs politics, mo ellas duein era esser exempel per autras dunnas e dar a lezzas curascha e motivaziun da far activamein politica.

Sco habitonta dalla Surselva, sco politica e buc il davos era sco dunna cussegliera jèu d'eleger Silvia Casutt ella suprazonza e las ulteriuras dunnas el parlament dalla Regiun Surselva.

Margrit Darms-Landolt, deputada, Schnaus

Era la Cadi astga sustener Gian Derungs

Entrar sco giuven ella politica ei adina ina gronda sfida. Ils ins laian deplorablamain spert prender la curascha, ils auters s'engaschan denton e laian buca stermentar dalla politica e dils problems che regian. Ina da quella persunas giuvenas cun plein curascha e motivaziun ei segir *Gian Derungs*. Entrar biars discurs cun Gian Derungs hael jèu astgau emperder d'enconoscher el sco persuna fetg cumpetenta ed interessada. El s'engascha per nosa regiun ed ei perschadius dil potenzial ed avegnir dalla Surselva. Plinavon fa el politica sur il cunfins dalla partida ora. Pertegei mo cun quella politica vegnin nus tenor miu meini vinavon egl avegnir. Cun buna conscienza astgel jèu perquei recumandar allas votantas ed als votants dalla Cadi d'eleger Gian Derungs e *Martin Candinas* ella suprazonza dalla Regiun Surselva. Lein sustener persunas giuvenas che s'engaschan per nosa regiun. *Donat Albin, Trun*

Cussagl economic pro'l HCD

■ (cp) D'incuort s'ha radunà il cussagl economic da la PLD. Ils Liberals. Preschaints d'airan eir *Martin Schmid*, amo president da la regenza e schef dal departament da finanzas e nouvelet cusglier da stadis, *Michael Pfäffli*, il president da la partida e *Reto Nick*, chef da la fracziun. La sezzüda es gnüda manada dal president *Urs Schädler*. Sün invid dal vegl cusglier naziunal hana visità davu la sezzüda il gö HCD – ZSC, giovà aint ils dress d'una jada.

Urs Schädler ha pudü far palas cha l'economia, impustüt eir quella da fabrica, possa profitar da blera lavur. Las investiziuns da la confederaziun e dal chantun and sajan la causa, ma eir quella dals privats. Ma chi's bada uossa cha la congiuntura gaja inavo, e perquai sajan las prognosas ün pa main optimisticas. Chi saja important cha l'economia nu perda las nervas, fetscha investiziuns eir illa Svizra e possa profitar da bunas cundiziuns fundamentalas.

Il president da la regenza Martin Schmid ha pudü sustgnair als pleds da Schädler ed ha fat il liam a las entradas d'impostas.

Il nouvelet cusglier da stadis nu pensa cha diminuir las impostas saja pussibel prosamaing in vista als preventivs chantunals.

Il schef da la fracziun Reto Nick ha preschantà als commembers dal cussagl economic üna glista lunga cun ils puncts principals da la fracziun. Quels

han pudü s'atschertar cha la fracziun ha previs blers trends e provà da cumbatter quels negativs, malavita nò adüna cun sustegn.

Il president da la partida Michael Pfäffli ha dat ün sguard inavo süllas tschernas naziunals ed ha dit cha ils gremiums toccants fetschan ün'analisi dal resultat.

La partida parta però optimisticamaing per las elecziuns illa regenza 2012.

Forum da discussiun

Questa rubrica stat a disposiziun a lecturas e lecturs per s'exprimer davart temas actuals e brisants. Las contribuziuns ston esser signadas cun l'entir num e s'abstegnair d'invectivas personalas. La Quotidiana publicgescha mo chartas da lectur scrittas en rumantsch e fa sezza naginas translaziuns. Vos resuns e Vossas reacziuns sin artitgels publicgads en La Quotidiana pudais Vos trametter per e-mail «redaktion-lq@suedostschweiz.ch», per fax. 081 920 07 15 u per posta a la Redacziun da La Quotidiana, Via Comerciala 22, 7007 Cuira.